

J E L E N K Ö R.

4. szám.

Pest, szombat. Januar. 14.

1832.

Foglalát: Magyar- és Erdélyország. (Elölépések. Játékszin Szabadkán. Vegyes tudós.) Anglia. Franciaország. Németország. (Mainzi hírek a' St. Simonismus terjedéséről.) Burkusország. Olaszország. Szardinia. Hollandia. Belgium. Török birodalom. Elegy hírek. Pénzfolyamat.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

A' néhány nap óta felenyhedt idő's részint lanyha részint sebes esőzések miatt a' Buda-pesti partmelléki jég felporhanyodván az éjjel takarodásnak indult 's nyilván a' reá tolongó felvidéki jeget is magával vonza, minthogy ma Dunánk egészen be van lepve jéggel.

A' pesti Tudomány-egyetem Magistratusától közhirül adatik: hogy a' Szentírás-tudomány (bibliai studium) újtestamentomi osztályának megürült tanítószékére mellyhez 1000 frintnyi rendszeres fizetés van csatolva, tartandó Concursus 1832 Martz. 5kére határozottatott.

Ő cs. k. Felsége méltóztatott az Erdélyi királyi kincstárnál Mtgos Gróf Kornis Mihály urat, Ts Kolos vármegye Főispánsága' Helytartóját Tanácsossá — Sepsi-zoltáni Mélt. Czirjék Dienes urat T. Alsó Fejér vármegye Főispánját cs. k. Kamarássá — T. Bándi Bihary Márton urat a' Nagyméltóságú Erdélyi kir. udvari Cancelláriánál udvari Agenssé — végre December 25iki végzés által pedig Gidófalvi T. Csiszér Lajos urat az Erdélyi kir. Törvényszéknél számfeletti Táblabíróvá kegyelmesen kinevezni.

Felséges urunk m. e. November 14ikén T. Nezettei Boronkay János urat, az Esztergomi Érsekség Verebélyi és Sz. Györgyi praedialis Székeinek Nádorát királyi tanácsosi czimmal méltóztatott kegyelmesen felruházni.

Szabadka Jan. elején: „Városunkban már régen nem valánk szerencsések színművész társaságot látni; azonban megjelenvén Abday Sándor, derék társaival e' napokban adá az Árulás és szerelem-

féltés darabot, mellyben Abday után Bőszörményi Joanna olly remekül játszott, hogy a' számosan öszvesereglett nemes Közönségnek nagy meglegedését méltán megérdemlék. Ezeken kívül Kác, Szaploneczay 's Kis szerepjöket (rollejokat) igen dicséretesen adák. Vajha nálunk 's minden népesebb városunkban ingatlan lábra juthatna valahára már a' színművészet állapotja, 's ne kényteleníttetnének színjátszóink fázékas vagy sáfrányos módra városról városra vándorbottal 's jobbadán kopott és rongy szinkészületeikkel kalandozni!“ D. J.

Pest Jan. 9.: Néhány hét óta sok élet mutatkozik honi természetnyink eladásában. Mintegy hét nyolcz ezer mázsányi egy, és két nyiretű gyapjú kelt el száztól 10—12 forinttal drágábban mint az utóbbi leopoldi vásárkor, ugy hogy rakhelyeink (depot) jócskán kiürültek. 'S ha a' vásárlási kedv, melly különösen a' Morvai és Sziléziai fabrikák részéről elevenül jelentkezik, darab ideig illy divatban marad, ugy a' legközelebbi József vásárra némelly gyapjufajtában hiányosságot fogunk érezni. Olajban (a' legtisztább repce-olaj 16 ½ ezüst forinton kelt) és dohányban is sok eladás történik, az utóbbi czikkely mindazáltal nem nagyobb áron a' Leopold vásárinál.

* A' magyar olvasó társaságok szaporodása hazánkban (mint a' millyet T. Győr vármegyéről a' Pozsonyi deák újság idei 1ső számában közöl) nagy örömet 's reményt gerjeszt országszerte minden hazafi kebelben, mivel ezeket nem csak műveltség-terjesztésre szolgáló hathatós eszköznek, hanem alapos szerkezet mellett jövődöre olly intézetnek is tekinthetni, hol idő jártával elő-

haladva mindannyi közhasznú nyilvános könyvtár állíttathatik fel, 's így magányosakra nézve kised, de egyesülve nagy pénzáldozattal e' nemben annyi csudát mivelhetünk, a' mennyin most más nyugoti csinos nemzeteknél bámulunk.

Zólyom, Turócz, Nyitra és Zemplény vármegyében a' cholera megszűnt. Zemplényben Julius 21ikétől fogva 3 hónapig dühödött 's 380 helységben 40,439 személy közül 28,672 halt meg — 21,767 felgyógyult, 68 helység pedig tőle egészen menten maradt.

Egerben 1830ban megholt 1070, született 864 — 1831ben 18,329 személybeli népségből megholt 1280, született 764. A' két esztendei holtak és születtek száma összehasonlításából nyilvános a' szaporodás vagy fogyaték 's az ezek közt fenforgó idomzat (proportio).

A N G L I A.

Legközelebbi napokban Leopold királytól három kurír érkezett Londonba.

A' Pernambucói tudósítások egész Nov. 19ikeig terjednek: 15ikén t. i. egy csoport lázadó népség összegyűlvén, 's az ugy nevezett „öt hegyü“ kaput bevévén a' helybeli kormányzóhoz követséget küldött, hogy tőle többek közt néhány magával odahurczolt Portugallusnak hivatalból elbocsáttatását kívánná; a' kormányzó az e' végre meghívott tanácskozás után kérelmekre nem hajlott, 's ez volt oka a' következő nap támadt csatáznak, mellyet mindazáltal kevésbe vettek. Többen egy szövetséges kormány (foederativus status) behozatalát is sürgették Braziliába.

A' Traveller pedig azt írja: hogy Pernambucói több magányos levél az ottan történt nyugtalankodást valóságos zendülésnek hirdeti, sőt azt is állítja, hogy a' csata még a' hajók elindultakor is tartott.

Az öt hatalmasság képviselőji a' külső dolgok hivatalánál összegyülekezven hétfőn egész viradtig tanácskoztak, kedden pedig újra egybejövén ismét több óráig tanakodtak.

A' mai reggel érkezett amerikai levelek szerint Peru 's Bolivia között végre megkötött a' béke.

Folytatólag az angoly ujságok így elmélkednek: Az orosz birodalom bánásmódja napról napra gyanúsabb, a' hollandiai királyé pedig kézzel foghatóbb. Előbb úgy gondolkodtunk hogy a' kormányzások a' Lengyelek iránt mutatott szivtelen viselkedést előbb vagy utóbb megbánják, mindig tartottunk továbbá tőle, hogy az orosz birodalom az Angoly és Francia engedelkenység miatt felbűszkülve a' minden idők legjelesb bajnokinak (a' Lengyeleknek) elhulltokkal nagy hatalma érzetében Varsó eleste után is folytatni fogja Európa függetlensége ellen törekedését; de azt koránt sem gyaníhattuk távolról is, hogy ennek eszközlésére a' Conferentia maga szolgáljon palástul; most pedig úgy látszik hogy a' Conferentiának e' tárgybeli munkája — a' nélkül hogy Hollandiát vagy Belgiumot kielégítette volna, minekutána protocollumokat protocollumokra halmozott Európa békessége fentartása zálogául, melly a' Lengyelek kívánságai pártolásával is megeshetett volna — talán csak szembekötősi játék volt időnyeres végett; 's ámbár azon hír hogy az orosz Császár a' szerződéseket el nem fogadta, meg nem látszik igazodni, a' közvélemény mindazáltal nagy fontosságú egy autocrator hatalmára nézve is. Csak azon crisis mellyet Canning jövendőlt ne valósodjék: hogy t. i. Európának minden elégedetlenci egy zászló alá ne seregelyjenek, a' mi a' Francziának legelső mozdultával könnyen megtörténhetnék.

FRANCZIAORSZÁG.

Bazard, a' Szent Simonisták feje, azt kívánta vala minap, hogy ő is, mint a' többi elismért cultusok papjai, a' nemzeti őrség szolgálataitól mentessék fel. De elveszté pörét mingyárt az első törvényszéken 's tiszte elmulasztásaért 24 órai fogságra ítélték. Cassatot kérvén e' törvény ellen, a' följebbviteli-törvényszék elmellőzé e' kérel-

mét, mivel, úgy mond, nem szabad a' polgárnak magát azon nyilatkoztatással, hogy ő egy olly cultusnak, mellyet maga csinált, szolgálja, semmi törvényes kötelesség alól felmenteni.

Ujabb hírek szerint gróf Sebastiani betegeskedése miatt Perier ur tartja meg a' külső ügyekbeli ministerséget 's helyébe a' kereskedés mostani ministere gróf d'Argout lép.

A' „Constitutionnel“ (liberalis francia ujság) felszólal azon vád ellen, hogy őt a' ministerium megvásárlá, 's főbb szerkesztői közül három el akar válni tőle 's új Constitutionelt alapítani. Egyszersmind kifejti principiumait 's azt mondja: hogy ő sem republicanus, sem napoleonista, sem carlista, sem radicalis, sem ministeri. Azt mondja: hogy az 1830diki constitutionnak 's azon d'ynastiának, melly azt alapítá, mindenkor híve marad, és soha egyiket a' másiktól nem választja el. Hogy ő ministeri nem, soha nem volt, nem lesz 's nem is lehet az. A' ministerek is emberek, így szól, 's van mindég törvénytelen cselekedet, mellyet kimutatni, — visszaélés, mellyet feladni, igazság és jus, mellyet védeni, 's kiváltság, melly ellen szólani kell. Ő csak a' tettet támadja meg, nem a' személyt, a' principiumokat közönséges jóllét tekintetéből védelmezi 's a' t.

Bouvier-Dumolard elkezdé az ujságokban feleleteit, 's a' mennyire hírlapok után ítélni, jól és nyomasan. Megfelelt azon vádra is, mintha a' kormánytól 1814ben kapott politiai költségekből tetemes summat engedelem nélkül saját hasznára fordított volna. Ugy látszik, a' közvélemény pártolni kezdi e' férfit 's hajlik a' lyoni dolgok körül történt hibák egy részét Dumolard nyomas előterjesztései után a' ministeriumra visszahárítani.

A' lyoni nemzeti öröktől elszedett fegyver, mindössze 15—18,000 darab, Valencebe küldetett. Ennél fogva itt nem igen

remélhetni a' nemzeti őrség új rendbe hozatását.

Legközelebb két királyi parancsolat jelent meg, mellyeknek egyike a' kincstári fizetéstől megfosztja 1ör a' 10dik Károly idejebeli mind azon paireket, kiknek kineveztetésüket az új charta 68ik cikkelye megsemmisíté. 2or azokat, kik az 1830 augusztus 19ikén megállapított törvényes esküvést letenni vonakodtak. — A' másik rendelés Villele, Corbière, la Bourdonnaye, Peyronnet, Frayssinous, Laroche-Jacquelein, Chateaubriand és Gróf d'Uzes urakat szinte fizetésüktől fosztja meg.

A' pair-törvényeszek most egy igen nagy figyelmet gerjesztő pörrel foglalatoskodik: t. i. Augusztus 16án halva találták a' maga szobájában Bourbon Herczeget, ki végintézetében a' király negyedik fiját rendelte örökösének, és egy Feuchères nevű angoly asszonynak, ki a' herczegnél lakott, 2 millió frankot 's több fekvő jószágot hagyott. A' vélt örökösök egyike, Rohan herczeg, most ezen végintézetet megsemmisíteni kívánja azon oknál fogva, hogy a' megholt herczeg a' végrendeletet nem önként hanem az angoly asszony kinszerítésére tette, kiról, hogy céljában boldogúlhasson még azt is állítja, hogy a' herczeget szándéka teljesítése végett még kegyetlenül meg is kintzotta 's t. i.

A' követ-kamara Dec. 30diki ülésében előadta Thiers ur a' biztossági tudósítást az 1832dik esztendei budget (országos vagy status-költségek) iránt. Ezen budgetre melly a' rendes, és rendkívüli költségekkel 1,097,000,000 frankra (mintegy annyi váltó-forintra) terjed, a' különféle ministeriumi ágak osztályainál a' biztosság által javasolt kímélések: 10,659,082 frankra mennek.

NÉMETORSZÁG.

Mainz December 22ikén: Végre ide is érkezett a' Sz. Simonisták néhány apostola kémlelni, ha valyon alkalmas e földünk felekezetjük veszedelmes magvai tenyészté-

sére. Systemájok szoros egybekötetésén a' statusnak az egyházzal, az örökösödés igazai kiirtásán, 's az így uratlanokká váló jószágoknak érdem 's méltóság szerinti felosztásán épül. Bizonyos lépcsőig czélul tevék a' jószágok közösségét is. A' Sz. Simonismus tehát a' helyett hogy a' gazdagság megutalását hirdetné, inkább ösztönzi követőit, hogy kincseiket kebelébe tárják, mellyek elosztogatását magának tartja fen. Tanítása főképp a' javak helytelen felosztásán alapul, 's így egész erőszakkal a' birtokot ostromolja. Szerinte minden eddig divatban volt örökösödés vagy szokásban lévő szerzés mód p. o. eladás, cseré, ajándék, végintézet, 's t. i. megvetendő. A' birtoknak mindnyájok közt egyenlőre kellene felosztatni t. i. részint tehetségök szerint, mellyekről egyik Sz. Simonista sem mond le, részint munkájokhoz szabva, mellynek megítélését leginkább a' felekezeti előljárói tulajdonítják magoknak. A' gazdagok előttök renyhe állatok 's birtokra érdemtelenek, azokat pedig kiket munkásoknak neveznek tulajdonképen, jobb osztályra méltóknak vallják az így ujonnan általok eltagolandó javakban. A' Sz. Simonismus tehát egyenesen magát a' társaságot víja, mert nincs semmi társaság nemzetség nélkül, és semmi nemzetség társasági örökösödés nélkül. Fenyegeti tovább a' fenálló rendet 's minden szerzeményi just. Ezen csábító idea, — melly annál több követőre talál az emberek közt, mennél kevesebben képesek azok társasági szerkezetünk' alap feltételeit valódi képen megismérni, — Párisi leghitelesb levelek szerint igen nagy sulyt 's nyomos táplálékot adott a' dolgozó néposztály közt mind inkább terjedő mozgásokra, 's a' Lyoni lázadásra; 's bár milly kívánatos is a' gondolatok szabad közlése, mindazáltal ennek is, mint az emberi szabadság akárminő nyilvánosításának korlát szükséges. Ezen korlát a' jelen esetben a' mostani fenálló társasági állapotnak szempontul tartása, mellyet nem annyira külső forma,

mint inkább az ember lelki és szellemi (geistig) természetének nemesítése által jobbíthatni meg. Már Montesquieu mondá: hogy az embert oktatni kell előbb 's tökéletesíteni, azután minden zavar-okozás nélkül önként következik a' jóra vagy jobbra fordulás. E' tiszta tanúsághoz ragaszkodva jobb lett volna a' Sz. Simonistáknak ott-hon maradniok, 's földmivelő követőiket, kik között még 16 milliónyi sem írni, sem olvasni nem tud, tanítaniok. Azonban még sem különös hitvallás, még sem különös istentisztelet-mód (cultus) magában, hanem egy bár titkolt, még is könnyű magyarázatu szózata a' vagyontalan vagyonkórságnak minden törvényes birtokos ellen.

BURKUSORSZÁG.

A' burkus statusujság következő hivatalos tudósítást közöl az előbbi levelünkben érintett Neufchatei (Neuenburgi) pórlázadás tökéletes elnyomatásáról:

„Chaux de Fonds Dec. 22én.

E' hónap 20dikán éjjel general Pfuel Traversből felkerekedvén Chaux de Fondsnak (falu 6000 lakossal és sok óra- és csipkemivessel) mint a' zendülés fészke, mellyből minden gonosz eredett, tartá. Magához vonván nagy csendességgel minden elküldhető sereget és ágyut Neufchatel és Rochefort váraiból 's egész éjjel a' nagy hidegben és hóban előre nyomulván, 21dikén reggel 7 órakor 2500 emberrel 's tiz ágyuval a' pártütő falu előtt állott, hol feiőle nem is álmodoztak. General Pfuel azonnal kikülde 700 embert, jobbról balról a' helyet békeríteni. Nyolcz órakor a' hely már körül volt véve 's az ut belé három oldalról elzárva. A' rémülés iszonyatos volt. Senki sem motszant. Minden védrendelést semmivé tett a' remegés. General Pfuel e' szerint minden kardcsapás nélkül bemenvén, elfoglalt mindent, ura lön a' helynek 's a' befogott insurgenseket lefegyverzé. — Ine itt a' vége ezen ostoba lázadásnak 's most a'

kézre került gonosztevők felett igazságos törvény fog tartatni. Illyetén visszaállítása után a' törvényes kormánynak és rendnek, mellyet ezentul minden hiv alattvaló védend, General Pfuel e' következő napi-parancsot adá ki Chaux de Fondsban Burkusaihoz: „Katonák! Nemes tettet vittetek ma végbe vitézségtek által. Ti megmentettétek a' hazát. A' lázadók piszkokról és fenyegetésekről végre fegyvert fogtak, csatazaj és lárma harsogott szájakról. Az igazgatás (gouvernement) azalatt csendesen készült. Ti elébe riadoztatok szózatomnak, fegyverre sietetek, 's három nap alatt semmivé tettetek egy olly zendülést, melly már egy egész év óta tépte hazátok belsejét. Mondottam nektek, az Isten megzavarja a' hitszegőket, 's im az Isten megzavará őket. — Gyáva vezérek kétszer, Bevaix-nél és Travers-nél futamlott meg az első puskaszóra, ugyanazon paripán, mellyet azért ajándékoztak neki, hogy majd rajta diadalommal térend vissza Neufchatelbe. Katonák! a' haza 's király megelégszik veletek —, 's én büszke vagyok, hogy titeket vezettek.
von Pfuel.“

Schweizből hasonló tudósítások érkeznek. Bourquin Ifertenbe szökött meg. Renardot pedig elfogták.

OLASZORSZÁG.

A' pápa-birtokban 1832re szabott iskolai rendelkezések a' többi közt meghagyák: hogy minden universitasbeli épület becsukatván, a' felsőbb tudományok külön helyeken taníttassanak. E' rendszabás ellen Bologna, hol a' Diario di Roma szerint bizonyos idő óta annyi példája jött elő a' borzasztó engedetlenségnek, azon előterjesztést nyujtá a' szent Székhez, hogy ők a' philosephiai és orvosi leczkéket az universitas épületén kívül nem tarthatják, minthogy az ezekhez kívántató szerek és készülétek azon épületben tartatnak. Erre az lön felelete a' kormánynak: hogy az eszközöket 's más

készületeket az universitas épületéből kivinni könnyü, 's így azt megnyitni szükségtelen 's továbbra is tilos marad. De a' bolognai városi tisztség nem bírta ezen válasz sikerét eszközteni, mert a' nyugtalan városi nép erőszakkal 's fenyegetések között az említett épületet megnyitattá, hol is azóta a' felsőbb tudományi leczkék, mint előbb, nyilván folynak. Ezekről tudósítatván a' kormány, November 12diki válasza szerint tanácsosabbnak tartá, nem ugyan jóvá hagyni a' tettet, de még is az ellenkező törvény erőszakos kivitelétől elállani. Már most, ugymond a' Diario di Roma (pápai hivatalos ujság), ítélje meg a' közönség: mellyik részen van itt az okosság és méltányság, (aequitas, Billigkeit) 's mellyiken ismét a' méltánytalanság 's engedetlenség?

Helyén fog itt állani egy Bécsi levél, mellyet más ujságok után az Allgemeine Zeitung is közöl: „Ugy halljuk“ mond e' levél írója Dec. 25éről „kabinetkurir indult el innen Romába, ki a' Pápanak udvarunk részéről a' pápai legatiók (tartományok) határszélein teendő hadi demonstratiók (mozdulatok) bizonyos ígérétét megvigye. Ezen demenstratiók arra czéloznának, hogy a' pápa erőködéseit tartományai engedelemre hajtásában szükség idején segítsék, támogassák. Mert a' dolgok csudálatos fordulatot vettek. A' sz. Szék urasága elismeréséről alig van szó többé. Vicini, az amnestiából kizárt lázadaskori előülő, minden tartalék nélkül Bolognába viszatért; adót nem fizetnek, 's a' legatiók úgy kezdik magokat viselni, mintha független statusok volnának. A' Tuilleriák kabinetje (francia kormány), mint mondják, teljes megegyezését adá abban: hogy az ausztriai seregek a' pápa-birtokba lépjenek 's ő Szentségét a' sz. Szék fejedelmi jusaiba visszahelyeztessék.“

SARDINIA.

Az ujennan alkotott polgári érdemrend

vitézei között e' következő nevek fordulnak elő: Dr. Carlo Botta Parisban, J. Michaud, a' franczia academiának tagja, ugyanott; G. Migliora képiró Milanoban (Majland); továbbá Rossi, Carena, Multedo professorok. (A' külföldön élő honiaknak a' király maga egyenesen adhatja a' rendet; 's ezzel (mindössze 40) 600, 800, 's 1000 lirányi pensio is jár.)

HOLLANDIA.

Bérekesztése azon emlékirásnak, melyet Hollandia a' londoni 24 cikkelyre feleletül adott :

„A' 11 és 12dik cikkely ismét olly tárgyakat illet, melyekről a' 12dik prot. A. függelékében szó nem volt. Ezek egy új szolgálai terhet (servitus) nyomnak Hollandia földbirtokára, melly annál kevesebbé tűrhető, mivel Hollandia semmi illyest Belgiumtól nem kíván, 's őt az elváló-alku még a' münsteri egyezés 14dik cikkelyében említettől is felmenti. Hollandián, Belgiummal való egybeforradása előtt, semmi ollyas teher nem feküdt, millyet itt a' 9-, 11-és 12dik cikkelyek említene. 'S most, midőn a' két ország egymástól elválk, nem kíván 's nem is kap Hollandia Belgium részéről semmi nemü kedvezést; nincs tehát semmi ok, azon állásnak mellyben Hollandia az egybekapcsolatás előtt volt, módosítására. Azt rendelni, hogy a' kereskedési közösület Maestrichten keresztül semmi akadályt ne szenvedjen, annyi: mint azon hatalmas bátoritást, mellyet ezen vár Hollandiának nyujt, nagy részben kijátszani. Mind e' mellett Hollandia nem idegen megadni Belgiumnak kötés szerint minden kitelhető könnyebbséget arra, hogy kereskedési kapcsolatait Németországgal Limburgon, Maestrichten és Sittardon keresztül — kivevén a' meggátlást szükségképen parancsoló eseteket — bátran folytathassa 's meg azt is, hogy a' nevezett két várason által Németország határhoz vezető utakon, mellyek egyébiránt jó karban fognak általa

tartatni, csak igen mérsékelt utvámokat szed. E' felett Hollandia és Belgium kölcsönös kereskedési egyezésre is léphetnek, mellyek reciprocitason (kölesönhatáson) 's a' két ország jól értett hasznain épüljenek, azon, Portugalliával kötött 's ezen országnak kedvezéseket adó alkupontok példájára, mellyek a' Hollandiai király 's Braziliái Császár Ő Felségök között 1828ban December 20dikán kötött barátsági, hajózási 's kereskedési szövetség 8dik cikkelyében láthatók. — A' 13dik cikkely 1ső §a a' nyilvános adósság felosztása okán Belgiumra 8,400,000 forint esztendei járadalmat (Renten) vetki. Hollandia nem irhatja alá ezen számolást, melly szerint Belgium olly fizetés terhe alá esik, melly igen is kevés ahöz képest, mellyet Hollandia fizet 's ezen utóbb nevezett ország méltó 's igazságos követelésinek épen nem felel meg. De még is azon őszinte 's nem szinlelt ohajtás következésében, melly Hollandiát soha nem szünt meg vezérteni, hogy t. i. az alkudozások minélelőbb véget érhessenek, nem fog Hollandia ama' követelések méltányságira támaszkodni 's elfogadja a' statusadósság kijelelt felosztását, ha olly rendelkezés ajánltatik, melly által a' nevezett summa az őt hatalmasság hitele 's garantiája alatt tőkepenzi értékre vétessék, még pedig az egyesült német-alföldi adósság 1830 Juliusában divatban volt hivatalos folyamatja szerint, melly hónap a' belga nyugtalanságokat legközelebb előzte meg, 's fentartván azon módosítást, mellynek ugyan azon cikkely 5dik §ában még történnie kell. Ez a' §, melly az A jegyü függelékben nincs meg, a' fogyasztó syndicatus (Amortissementsyndicat) 's a' brüsseli bank egymásiránti lerovásokat (liquidatio) olly módon állapítja meg, hogy abból semmi esetre sem hárulhat Belgiumra valami teher, mint-hogy ama' 8,400,000 for. évi járadalom a' belga birtok teljes passivumát (tartozását) teszi. Ugy de oda van téve, hogy ha ezen lerovásból, liquidatióból, — valami acti-

vum (követelés, kereset) kelne ki, Belgium ebben Hollandiával a két ország által egyesülések alatt lefizetett adó mennyisége szerint osztozhassék. Egy illy elhatározás minden liquidatio természetével ellenkezik, mert lehetetlen olly liquidatiót, kölcsönös lerovást, gondolni, mellynek alapja kedvező legyen az egyik, káros a másik résznek. Annál ellenkezőbb volna ez itt minden finanziaai ideával, hogy nem háramolhatván a liquidatióból Belgiumra nézve semmi kár, Hollandia pedig minden kivítható terhet viselni tartozván, amazt száz meg száz különemü reclamatióktól (viszakérésektől) épen semmi ok sem tartóztatná. Ezen itt előadott ellenvetéseket ugy lehetne majd elhárítani, hogy ha azon különbözőség helyett, melly szerint most a két féllel bánni szándékoznak, olly határozás tétetnék, mellynél fogvást a syndicatus 's a brüsseli bank, mint ország pénz-szedőji egymásiránti liquidatiójok pusztá rendbehozásnak, rendbejövetnek tekintetnek, a nélkül, hogy abból akár egyik, akár másik részre tehernagyobbodás származhatnék; de mégis, mint ezt a 6dik § tartja, a korona jószágokra adott sorsos évpénz terhe (Domainenloosrenten) megosztása mellett, azon itt lezálogolt jószág nagyságához képest, melly e' vagy ama' birtokrészen fekszik, mind a' már eladott, de még ki nem fizetett, mind a' még eddig el nem adott korona-jószágokra nézve. — (A' 14—18 cikkely semmi vagy csak kisebb fontosságú ellenvetésre 's kívánatokra ad okot.) — Ama' közös alattvalókról (t. i. birtokaiknál fogva) szóló ismertetés, mellyet a' 19dik cikkely említ; az alföldi (hollandi) nyilvános törvényben nem lételez. A' birtokkal egybekapcsolt teher egyedül ezt, t. i. a' birtokot, illetheti, nem pedig a' birtokos mine-műségét, a' ki, birjon bár külön országokban földet vagy akármilly más jószágot, csak egy ur egy hatalmasság alatt áll. (A' 20-, 21-, 22dik cikkelyek elfogadtatnak. A' 23dikra tett észrevételek egyre ütnek

ki azokkal, mellyek a' 13dikhoz tétettek.) 24ik cikkely. Azon esetre, ha, mint reményelhetni, Luxemburgra nézve külön alku és egyesség fog történni, ezen cikkely elejét így kell majd kiegészíteni: „közvetlenül a' két fél között kötendő egyezés (tractatus) helybenhagyásának (ratificatio) kicserélése 's ama' külön egyezés helybenhagyása után, melly a' Luxemburgi birtok elintézését illeti, parancsolat adassék, hogy ... 's a' t.“ De minthogy a' kitakarodás-és áltadásra szabott 14 nap igen kevésnek tetszik, legalább is egy hónapra kellene azt kiterjeszteni. Egyszersmind odajárul még ez: „A' kitakarodáskor mind a' két fél seregei a' status birtokában lévő (ingó) jószágokat magokkal vihetik.“ —

Ha már általános tekintetet vetünk ezen emlékirásra, ugy tetszik annak minden pontjai kiegyenlíthetők, kivévén a' 9diket, melly a' Belgáknak a' hollandi folyókon és csatornákon hason jussal és feltételekkel engedő hajózást illeti. E' részben ugy látszik erős ellenállásra tökéle el magát Hollandia. Ellenben ha szinte a' szoros számolás, mint a' kereskedő nemzet tulajdona, minden egyes pontból kitünik, mindazáltal nem ismerhetni félre Hollandiának békes szándékát is, 's azon készséget, mellyel a' conferentia merész 's gyakran kemény czikke-lyeinek elfogadására hajlik.

BELGIUM.

A' belga képviselő kamarának centralis osztálya December 27dikén adá be az 1832-re kivetett hadlábbon lévő belga sereg számát. Ez, a' polgári örökön kívül 80,000 emberre megy. Az 1832re állítandó ujonczok száma 12,000, kik is a' kormány további rendelése alá adatnak.

Luxemburghban zavarok történtek. 2—300ig való ember elszedvén a' polgári katonaság fegyvereit, kiindult Luxemburghól 's a' szomszéd helyeken pusztitást 's rendtelenséget okozott. A' belga kormány Lüt-tichből katonaságot küldött ellenök, melly

Decemb. 29-dikeig Arlonba érkezett. Egszersmind kinyilatkoztatá a' belga igazgatószék; hogy addig is, míglen Hollandia békekötésre állandó, Luxemburnak azon részét is, melly a' Német szövetségénél marad, igazgatni fogja.

TÖRÖK BIRODALOM.

Velence Dec. 23kán: A' mit minden józan fő régen előre gyanított, most azt már nyilván jelentik az alexandriai levelek, t. i. hogy az egyiptomi Vicekirály felbontván a' portával volt egybeköttetését, Syriába ütött, 's így függetlensége valóstására az első lépést már megtette. E' bizonyos kutfőkbül eredett tudósításoknál fogva nem kételkedhetünk, hogy a' Vicekirály a' portának hadat ne üzent volna: mert azok szerint minekelőtte a' Vicekirály seregeivel országa határain túl lépne, a' szabad ég alá gyűjtött egyiptomi előkelőkhez tartott hosszú beszédében előterjeszté: mint fenyegeti teljes bomlodozással a' birodalmat és válást a' Sultán uralkodása; előszámlált minden kárt, mellyet az utolsó 10 esztendő alatt a' kormány gyávasága okozott; Moldva, Oláh 's Görögország, mint más több Ásiai, 's Afrikai szép tartományok elvesztét egyedül a' Sultánnak tulajdonítá, 's azt is a' Nagyur szakálára hárítá bünrovásul, hogy az ő (Alinak) győzedelmes fija Ibrahim színté kihajtatott Moreából. E' vétségi tettekből következteté Mehemed Ali a' Sultánnak uralkodásra elégtelenségét, 's tulajdon kötelességét, melly őt a' haza 's vallás védelmére vezérül felállani kényti. E' fényes beszéd a' gyülekezet tagjait elérzékenyítvén megkönnyezteté, 's magát a' beszélőt is an-

nyira meghatá, hogy minekutána felét beszédének elmondá, a' többbit minsterére vala bizni kénytelen. A' gyülekezet örömjajjal egyezett meg az előterjesztett dolgokban, 's a' nagy czél kivivására minden áldozatra készségét jelenté. Ezekből ugyan azt következtethetné az ember: hogy a' Vicekirály a' Sultánt uralkodó székéből szándékozik talán kizaklatni; mindazáltal sokkal hihetőbb, hogy inkább a' Császárnak, mint a' Korán legfőbb papjának egyházi átka élet iparkodik megtompítani, melly főkép Syriában kiadott proclamatiójából szembetüvő, hol magát leginkább vallásvédelmezőnek hirdeti. Ő alkalmasint békeségre fog hajolni, mihelyt a' porta elismeri függetlenségét. Azonban a' hadi készületek Alexandriában serényen haladnak elő, 's egy új parancsolat minden élelem-kivített erősen tilalmaz.

ELEGY HIREK.

Német-alföld (Journal de la Haye) Egy Luxemburból épen most érkező magányos tudósítás szerint a' király-nagyherczeg pártjára hajló ellenlázadás sebes lépten terjed a' Nagyherczegségben.

A' Németalföldi várak felépítésére, és a' Belgiumi tartományok egyesítésére Angliától kifizetett summák összes mennyisége: 4,803,805 font sterlingre megyen.

Pénzfolyamat:

Bécs (Jan. 10kén) közép ár:			
Státus 5 pC. kötelezőlev.	85	1/2	p. p.
— 4 pC.	—	—	—
— 1820diki nyeres. kölcsön	181	1/2	—
— 1821diki	121	1/2	—
Városi Banko-oblig.	47	1/2	—
Bank - actiák	1134	1/2	—

A' gabonának Pesti piaczi ára Jan. 13kán 1832.

Pos. m. vtó. garas.]	legjobb	középszerű	csekélyebb	Pos. m. vtó. garas.]	legjobb	középszerű	csekélyebb
Tisztabúza	123 1/2	120	113 1/2	Arpa	40	—	—
Kétszeres	—	—	73 1/2	Zab	30 2/3	30	29 1/2
Rozs.	60	56 2/3	—	Kukoricza	38	36 2/3	36

Szerkezteti Helmezy M. — Nyomtatja Landerer.